

Udruženje grupnih analitičara
Klinika za psihijatriju, Rate Dugonjića bb
75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 35 268 111
Mob. +387 62 916 842
e-mail: info@uga.ba

ETIČKI KODEKS UDRUŽENJA GRUPNIH ANALITIČARA

Preambula

Etički kodeks Udruženja grupnih analitičara (dalje: UGA) je razvijen prema Etičkom kodeksu i profesionalnom ponašanju Instituta za grupnu analizu (IGA, London), Etičkom kodeksu Evropskog udruženja za psihoterapiju i Etičkom kodeksu Saveza psihoterapijskih udruženja u Bosni i Hercegovini (SPUBiH). Etički principi su izvedeni iz vrijednosti Opće deklaracije o ljudskim pravima i ukazuju na stavove koje treba zauzeti da bi se ove vrijednosti prevele u profesionalnu praksu. Psihoterapijska praksa zahtijeva odgovornost, i etički principi koji slijede obavezujući su za sve članove UGA.

Etička načela na kojima se temelji ovaj Kodeks su ona koja ne čine nikakvu štetu, ne iskorištavaju, pokušavaju unaprijediti blagostanje i zdravlje, pažljivost, pouzdanost, pravednost i samospoznaju, kao i stepen smjernosti.

Etički principi i kodeks profesionalnog ponašanja UGA moraju biti u skladu s Etičkim načelima i kodeksom profesionalnog ponašanja IGA (London) i SPUBiH, budući da je UGA organizacijski član SPUBiH.

Članovi UGA koji nisu individualno članovi SPUBiH potiču se da se upoznaju i poštuju Kodeks SPUBiH. Članovi se ohrabruju na to da se obrate Etičkom odboru UGA kako bi raspravljali o etičkim dilemama koje mogu biti na sasvim hipotetičkoj osnovi.

Postoje, međutim, neke jedinstvene grupne analitičke perspektive koje mogu upućivati na etičko ponašanje grupnog analitičara kao psihoterapeuta. Članovi UGA su nosioci ove paradigme u svojoj praksi. Na primjer, dio 2.2. nije samo pravilo ponašanja za psihoterapiju, nego također proizlazi iz grupne analitičke teorije kao načela dobre prakse. Slično tome, za grupnu analitičku teoriju može se reći da pokreće određeno kliničko vrednovanje različitosti, koje daje snagu i temelj pravilima nediskriminacija (dio 2.7.).

Namjera Kodeksa je da se primjenjuje u svim odnosima članova UGA koji se mogu naći u profesionalnom radu.

OPĆA NAČELA

Od člana UGA se očekuje da savjesno i profesionalno obavlja svoj posao.

Grupni analitičar poštuje dostojanstvo i vrijednosti svake osobe i bori se za očuvanje i zaštitu osnovnih ljudskih prava. Obavezan je doprinositi znanju o ponašanju čovjeka, sposobnosti ljudi da razumiju sebe i druge i primjeni takvog znanja za unapređenje općeg blagostanja.

Grupni analitičar poštuje druge članove svoje profesije i srodnih profesija i obavezuje se dati punu stručnu i naučnu informaciju ukoliko ovaj postupak nije u sukobu sa interesima klijenta/edukanta.

Grupni analitičar je svjestan svoje profesionalne i naučne odgovornosti u zajednici i društvu u kojem živi.

Grupni analitičar nastoji izbjeći zloupotrebu svog rada.

Grupni analitičar bavi se dijagnostičkim, terapijskim, edukativnim i istraživačkim radom samo u okviru definisanog profesionalnog i istraživačkog odnosa i uloge.

U svom radu grupni analitičar neće praktikovati niti jedan oblik diskriminacije.

U medijskim nastupima grupni analitičar osigurava da su stavovi koje iznosi osnovani na odgovarajućoj stručnoj literaturi i praksi i da su u skladu s ovim Kodeksom.

Grupni analitičari imaju odgovornost i obavezu da svojim klijentima osiguraju uspostavljenje terapijskog ugovora i održavanje granica.

Potencijalnom klijentu grupni analitičar treba na početku dati sve relevantne podatke o grupnoj analizi, o granicama i pravilima rada grupe, obavijestiti ga o prednostima i nedostacima grupne terapije. Ugovor definiše početak i kraj terapije, finansijski dogovor.

Grupni analitičar dužan je osigurati pogodan prostor za terapiju.

KODEKS PROFESIONALNOG PONAŠANJA

1. Odnosi članova s ovim Kodeksom i Etičkim odborom UGA

1.1 Ovaj Kodeks odnosi se na sve članove UGA, uključujući članove, počasne članove, pridružene članove, penzionisane članove, članove iz drugih država i edukante članove. Svi članovi imaju odgovornost da budu upoznati i da se pridržavaju Kodeksa profesionalnog ponašanja UGA i njegovih disciplinskih postupaka. Kršenje Kodeksa može dovesti do pokretanja postupka kako je navedeno u disciplinskom postupku UGA, bez obzira na to postoji li ili ne žalba klijenta, člana javnosti ili kolege.

1.2. Pravila Kodeksa treba slijediti jer utječu na odnose s klijentima, kolegama i javnošću. Pravila se primjenjuju u privatnoj i javnoj praksi, te u psihoterapiji i drugom profesionalnom radu s grupama, pojedincima, parovima, porodicama ili organizacijama. Radi izbjegavanja sumnje, pojam „klijent“ u ovom Kodeksu uključuje i pojam „pacijent“.

1.3. Član ne može raditi kao grupni analitičar tokom bilo kojeg perioda suspenzije iz članstva koje proizlazi iz disciplinskih postupaka UGA, i mora se pridržavati svih ograničenja u svojoj praksi koja nameće UGA.

1.4. Od članova se traži da odmah obavijeste Etički odbor UGA ako su oni predmet bilo kakvog kaznenog postupka ili bilo kakve građanske parnice relevantne za njihovu profesionalnu praksu, ili ako poslodavac ili drugo stručno tijelo pokreće bilo kakvu istragu ili disciplinski postupak protiv njih.

2. Odnosi članova sa klijentima

2.1 Članovi moraju uvijek djelovati u najboljem interesu svojih klijenata.

Prostor (Setting)

2.2. Odgovarajući fizički uslovi i smještaj za psihoterapijski tretman se trebaju osigurati, u skladu s načelima rada u grupnoj analizi.

Ugovor

2.3. Klijent mora biti obaviješten o prirodi, koristima i rizicima bilo kojeg psihoterapijskog tretmana koji se nudi prije njegovog početka, a to treba zabilježiti kao dio evidencije o klijentu. Pružanje ovih informacija treba biti dio ugovora sa klijentom, što može uključivati pisani ugovor i usmeno razumijevanje.

2.4. Ugovor sa klijentom se mora raspraviti i dogovoriti prije početka psihoterapijskog tretmana i mora sadržavati odredbe koje se odnose na vrijeme, mjesto, učestalost seansi i dogovore za odmor. Treba dati odgovarajuće obavještenje o svim promjenama tih dogovora, osim u hitnim slučajevima.

2.5. Bilo koji finansijski aranžmani moraju se raspraviti i dogovoriti kao dio ugovora prije početka psihoterapijskog tretmana, uključujući pojedinosti o svim naknadama koje se plaćaju bilo kojoj organizaciji, isplatama za otkazane i propuštene seanse i plaćanju tokom odmora i praznika.

Pristanak

2.6. Klijent koji ima više od osamnaest (18) godina može dati pristanak, osim ako se dokaže drugačije. Ako je klijent mlađi od osamnaest (18) godina, roditelj ili staratelj treba biti uključen u donošenje svih odluka.

Nediskriminacija

2.7. Članovi UGA ne smiju diskriminirati klijente na temelju bilo koje varijable, uključujući etničku pripadnost, vjeru, dob, invaliditet, spol, rod ili seksualnu orijentaciju. Kako bi terapijski sastav grupe (uključujući grupe koje su u određenom smislu izričito homogene) bio maksimalan, klijenti se mogu odabrati prema specifičnim kriterijima, a grupno analitičko vrednovanje različitosti treba stoga podržati nediskriminaciju individualnih klijenata u grupi.

Neiskorištavanje

2.8. Odnos sa klijentom ili bivšim klijentom iz kliničkog i/ili nekliničkog okruženja mora se održavati na profesionalnoj osnovi, a klijent ne smije biti seksualno, emocionalno ili finansijski iskorišten na bilo koji način. Ne smije biti seksualnog kontakta između terapeuta i klijenta ili bivšeg klijenta iz kliničkog okruženja.

2.9. Odnos s bivšim klijentom se treba održavati na profesionalnoj osnovi s obzirom na činjenicu da ostaje mogućnost iskorištavanja, na osnovu dinamike ranijeg profesionalnog kontakta, koja ne mora nužno nestati s vremenom. Transferna i kontratransferna osjećanja traju duže nego terapija i obaveze terapeuta na tom planu ostaju prisutne i nakon završetka terapije. Stoga, članovi moraju profesionalno prosuđivati i svaki finansijski, profesionalni, socijalni ili seksualni kontakt sa bivšim klijentom iz nekliničkog okruženja mora biti pažljivo ograničen ovim razmatranjem i ne smiju biti iskorištavajući.

Povjerljivost

2.10. Generalno, povjerljivi materijali se ne smiju otkrivati bez pisanog pristanka klijenta. Svaku pisanu komunikaciju ili raspravu o klijentu (kao što je supervizija ili rasprava sa kolegama) koja je dio strukture psihoterapijskog liječenja treba objasniti kao dio ugovora, tako da se može na to dobiti pristanak. Pristanak na posebnu komunikaciju o klijentu sa određenim stručnjacima (kao što je ljekar porodične medicine) treba dobiti onda kada se javi potreba za takvom komunikacijom. Također, klijenta treba poticati da se obrati specifičnim profesionalcima, ako član smatra da je to potrebno (na primjer, klijenta treba potaknuti da kontaktira svog ljekara porodične medicine o fizičkom simptomu koje član prepozna).

2.11. Postoje određene zakonske obaveze u odnosu na otkrivanja povjerljivih materijala i bez pristanka klijenta. Ako postoji neposredna opasnost od štete za klijenta ili nekog drugog, član treba kontaktirati odgovarajućeg stručnjaka (kao što je policija, ljekar porodične medicine ili opće prakse, psihijatar, socijalna služba) i otkriti povjerljive materijale čak i bez pristanka klijenta, a klijenta treba obavijestiti, ako je to sigurno.

2.12. Svi lični dokumenti koji se vode moraju biti sačuvani i zbrinuti na siguran način kako bi se zaštitila povjerljivost klijenata. Članovi bi trebali biti svjesni da klijenti i bivši klijenti imaju zakonski pravo na uvid u bilo koje evidencije i dokumente koje se odnose na njih.

2.13. Svaki objavljeni materijal ili javna prezentacija moraju biti u potpunosti anonimni kako bi se zaštitio identitet ili karakteristike klijenta i njene / njegove porodice, osim ako se ne dobije poseban pisani pristanak.

2.14. Članovi moraju osigurati profesionalnu volju za odgovarajuću brigu o svojim klijentima u slučaju iznenadne bolesti ili smrti. Član dogovara s kolegicama / kolegama brigu za svog klijenta, tako da oni mogu kontaktirati njihove klijente i da se liječenje može nastaviti.

3. Odnosi članova sa nekliničkim klijentima, supervizorima, studentima i subjektima (učesnicima) istraživanja

3.1. Članovi koji vode bilo koju profesionalnu grupu ili kao analitičari imaju individualni kontakt, bilo da je to kliničko okruženje ili ne, trebaju se držati svojih odgovornosti na isti način kako je navedeno u odjeljku 2.

3.2. Članovi koji djeluju kao supervizori moraju osigurati da se njihovi odnosi sa supervizantima odvijaju na profesionalnoj osnovi, a sve informacije u okviru supervizije moraju se tretirati kao povjerljive, osim ako se ugrožava dobrobit supervizanta ili klijenata supervizanta ili drugih osoba.

3.3. Članovi koji su edukatori u grupnoj analizi trebali bi se pridržavati uobičajenih načela povjerljivosti u svojim odnosima sa edukantima ili potencijalnim edukantima, kao što je to i u odnosu sa klijentima, osim ako postoji ozbiljna zabrinutost u vezi njihove sigurnosti ili prikladnosti za trening ili kvalifikaciju za grupnog analitičara.

3.4. Članovi koji provode istraživanja moraju obavijestiti klijente o prirodi i cilju istraživanja, moraju dobiti njihov pisani informirani pristanak za učešće u istraživanju i moraju im se reći da imaju pravo povući se u bilo koje vrijeme tokom postupka. Ne treba vršiti pritisak na klijente, a oni koji odbiju pristati na učešće u istraživanju, ne bi trebali biti tretirani drugačije od onih koji pristanu. Uslovi za ponovno reprodukciju bilo kojeg video ili audio zapisa koji je dio istraživanja trebaju biti jasno određeni i za to treba dobiti pristanak.

4. Odnosi članova sa kolegama i javnošću

4.1 Članovi ne smiju tvrditi da imaju kvalifikacije ili članstva koja oni nemaju i ne smiju davati lažne tvrdnje u oglašavanju, uključujući bilo kakvu tvrdnju da je njihov rad u ime UGA kada rade u lično ime.

4.2 Članovi trebaju imati odgovarajuće profesionalno osiguranje koje je dovoljno za pokrivanje svih pravnih zahtjeva koji se mogu izreći protiv njih u njihovoj profesionalnoj ulozi.

4.3. Članovi mogu raspravljati o mogućim kršenjima Kodeksa od strane drugog člana sa kolegama ili njihovim nadređenim, ali moraju osigurati da istovremeno obavijeste Etički odbor UGA.

4.4. Članovi ne smiju učiniti ništa što bi narušilo ugled profesije grupne analize i dovelo je na loš glas.

5. Odnosi članova prema sebi i njihove sposobnosti

5.1 Članovi moraju poduzeti odgovarajuće mjere za kontinuiranu superviziju njihovog rada, te trebaju biti svjesni granica svoje nadležnosti.

5.2 Članovi su dužni brinuti se da budu u dobrom tjelesnom i mentalnom zdravlju kako bi mogli raditi profesionalno i ne smiju raditi pod utjecajem alkohola ili psihoaktivnih supstanci.

5.3 Članovi moraju raditi kontinuirano na profesionalnom razvoju.